

Oponentský posudek disertační práce

Terezy Maisels

Moderní izraelská povídka

FFUK, Ústav Blízkého východu a Afriky, 2013, 244 stran.

Tereza Maizels si zvolila téma velmi aktuální, obsáhlé i složité. Moderní izraelskou povídku prezentuje na příkladu čtyř jejích autorů současné doby. Zastoupení jsou dva muži a dvě ženy z nejmladší vrstvy izraelské literatury. Vybraní autoři a autorky jsou narozeni v roce 1960 nebo po něm. Dalším kritériem byl původ autora, což je v Izraeli významná otázka. Všichni píšou hebrejsky, což při původu dvou z nich (z bývalého Sovětského svazu) nemusí být tak zcela samozřejmé.

První kapitola pojednává o periodizaci literární povídky a obsahuje teoretickou část o definici a struktuře povídky. Druhá kapitola uvádí do problematiky moderní izraelské literatury a literárních generací. Problém generací se jeví v Izraeli být podstatně složitější než jinde, neboť jde o přistěhovalecké vlny z různých stran, které s sebou přinášely různé motivy. Rozhodně do moderní izraelské literatury patří téma holocaustu a jeho střet s postavou „nového Hebrejce“ (s. 35), dále ideologie sionismu i její pozdější kritika a obraz Araba, dále ženská literatura, kterou autorka míní nejen literaturu feministickou.

Těžištěm práce je třetí část, nazvaná textová analýza. Obsahuje podrobnou analýzu děl čtyř autorů: Orly Castel Bloom, Edgar Keret, Alona Kimchi a Alex Epstein. O každém autorovi je v práci pojednáno s přesnou a pečlivou logikou. Nejprve je vyznačen podstatný rys autorovy tvorby, následuje jazyk a styl, osoby a obsazení, místo a čas, tematické okruhy a motivy, než se dochází k závěru. Následují velmi zajímavá srovnání jednak autorů narozených v Izraeli, jednak v Sovětském svazu, za účelem nalezení odpovědí na specifické otázky. (Malá poznámka k Obsahu: bylo by přehlednější oddělit pojednání o jednotlivých autorech mezerou.)

I posuzovatel neznalý izraelské literární tvorby pochopí z práce složitost úkolu, který autorka na sebe vzala, a též to, že se s ním vypořádala výborně. Nečiní zkratkovité absolutní závěry. Jednoznačně se přiklání k označení této literatury (od roku 1948) za izraelskou, nikoli za hebrejskou (což činí někteří literární vědci), tedy za literaturu, které „vtiskly povědomí o existenci národa jako celku i socialistické a sionistické ideály“ (s. 182). Přitom vidí v ní rozličné proudy a to, že rozhodující jsou izraelské realie, a to i v tematice univerzální, která se též hojně vyskytuje. U těch povídek, které mluví o judaismu, holocaustu, palestinském konfliktu apod., není o izraelskosti ani možno pochybovat. Klasicky izraelské jsou problémy

přistěhovalců, kteří se vyrovnávají s akceptováním nové vlasti. Tyto situace nejsou ovšem omezeny na Izrael, ale právě tam mají svůj specifický ráz.

Práce obsahuje bohatý přílohový materiál v podobě povídek přeložených autorkou do češtiny v plném znění a dvou zkrácených. Dle mého úsudku povídky znamenitě ilustrují vše, co je v disertační práci předloženo a analyzováno. Velmi působivé je právě zakončení celé práce ukázkou z díla Alexe Epsteina *Počasi v Terezíně, komiks bez ilustrací*.

Bohatý seznam použitých pramenů a literatury (s. 186-192) prozrazují autorčinu důkladnost a akribii.

Mohu-li práci něco vytknout, pak jsou to občasná příliš dlouhá souvětí i na celý odstavec (např. s. 54, 57, 72).

Práce je napsána velmi čtivě, s formulacemi, které prozrazují autorčin opravdu hluboký vřelý vztah ke zvolenému tématu, např. v závěru o díle Edgara Karet: „Možná proto některé jeho texty působí tvrdě, jenže bez nemilosrdně obnaženého pohledu na realitu nezazní ono výstražné *Ecce homo, quo vadis?*“

Práci vřele doporučuji k obhajobě a navrhuji nejlepší hodnocení.

V Praze 4.4.2013

PhDr. Dagmar Marková, CSc.